

Ret til at fordømme, og jeg vil hævde, at Staten hverken kan eller skal forlange, at de skulle gøre deres Arbejde og løbe den uhyre Risiko for intet, lige saa lidt som Staten kan forlange, at de Folk, der arbejde sammen, skulle lægge Kortene paa Bordet mere end de, der staa udenfor Sammenslutningen. Forholdet er i Virkeligheden, at der ved saadanne Arbejder til enhver Tid er sagkyndig Kontrol, og det maa være dennes Sag at være i den Grad hjemme i det Spørgsmaal, den har med at gøre, at den kan kontrollere, om der finder Misbrug Sted eller ikke.

Der har været skrevet en hel Del om denne Sag, og man vil have set, at der er gengivet i disse Dage i Bladene en Dom fra Tyskland, som siger, at Paalæg, der gaa langt ud over det, her er Tale om, ikke stride imod gode Sæder. Jeg skal ikke komme ind paa den Dom og heller ikke paa, hvad der er skrevet en Del om ogsaa i danske Blade, idet nemlig meget af det falder udenfor det, som jeg finder er rigtigt eller galt. Kriteriet for mig er, om der finder Misbrug eller Ikke-Misbrug Sted. Indenfor den Grænse og paa den Basis, jeg nævnede før, maa det danske Næringsliv have Ret til at sikre sig, at de næringsdrivende ikke ødelægge hverandre. Man maa huske paa, at i de Tilfælde, jeg her taler om, er der ikke blot Kontrol fra Statens Side og ikke blot Konkurrence mellem de deltagende Firmaer indhyrdes med Hensyn til Beregningen af de virkelige Tilbud, men der er til enhver Tid Mulighed for, at der kan komme Konkurrence udefra. Jeg har ønsket at sige dette om et Spørgsmaal, der jo i Øjeblikket er aktuelt, og skal derfor gaa over til Statsbanernes Maskinafdelings Licitationer, som var det Emne, jeg egentlig vilde tale om.

Jeg mener, det er en Hovedsag for enhver Køber at lægge sine Betingelser saaledes til Rette, at andre gerne ville handle med ham. Men det gælder da først og fremmest at sikre Sælgeren Retfærdighed. Jeg maa maaske her paa Grund af de Misforstaaelser, der have fundet Sted i Gaar, indskyde, at jeg ikke er interesseret i de Foretagender, der her er Tale om, paa nogen som helst Maade, jeg er ikke Konkurrent, hverken direkte eller indirekte. Men jeg vil hævde, at Statsbanernes Maskinafdeling har vist sig at mangle al Forstaaelse af, at der i Handelsforhold maa være Rettigheder paa begge Sider. Jeg vil hævde, at Statsbanernes Maskinafdeling ganske har svigtet, hvad der hedder Hensyntagen til Danmarks største Kunde, Eng-

land, og at den har manglet Blik for, at en Statsinstitution som Statsbanerne ogsaa har andre Hensyn at tage, end hvad der gælder Statsbanernes Kasse.

Jeg skal vende mig til de her foreliggende enkelte Spørgsmaal og først tage det, jeg nævnede, at der maa være Rettigheder paa begge Sider. Jeg tvivler ikke om, at dette høje Ting vil forbaves, naar det hører, hvad Statsbanerne kunne lave i Retning af Betingelser. Der skrives Betingelser, hvorefter Afgørelsen af de leverede Varers Konditions-mæssighed eller Forskiftsmæssighed alene ligger hos Statsbanerne. Husk paa, høje Ting, at i dette Tilfælde drejer det sig om Leverancer paa henimod 5 Mill. Kr. Her tiltage Statsbanerne sig alene Retten til Afgørelse. Hvor galt dette er, vil maaske bedst fremgaa deraf, at de svenske Statsbaner ikke blot ikke tiltage sig en saadan Ret, men udtrykkelig foreskrive i Betingelserne, at Sagen gaar til Voldgift, hvis der er Meningsforskel. Endvidere forbeholde Statsbanerne sig Ret til, hvis Leveringsfristen overskrides blot med en enkelt Del af Leveringen, at fratage Leverandøren hele Leveringen. Tænk, hvad det vil sige, hvis en Mand har overtaget en Levering paa 1 eller 2 Mill. Kr. og ikke faar Skib frem til rette Tid for en mindre Del, og Statsbanerne saa fratage ham hele Leveringen, saa at han ligger med det købte Parti uden at kunne komme af med det. Ja, Statsbanerne kunne endog, efter at Ladningen er oplosset — og det kan i denne Forbindelse dreje sig om Varer til en Værdi af henved 50,000 Kr. —, forbeholde sig Ret til ikke blot alene at afgøre, om Varerne ere forskriftsmæssige eller ikke, men ogsaa til at kassere det hele Parti, hvorefter Leverandøren skal fjerne det i højst 7 Dage. Er dette ikke en Uhyrlighed? Tænk Dem, at en Mand har leveret en Damperladning Kul, 4,000 Tons Kul til en Værdi af 50,000—60,000 Kr., og at de findes ikke fuldt forskriftsmæssige, saa skal han ikke blot tage Kullene bort, men endog i Løbet af 7 Dage fjerne dem fra Statsbanernes Oplagsplads.

Der er andre Uhyrligheder. Man gør det f. Eks. til en Betingelse, at Ladningen ikke maa indeholde Kul til andre. Man gaar derved Glip af en Fordel, Statsbanerne kunde have, nemlig den, at de kunne faa Leverandører, som hellere end gerne overtage Statsbanernes Leveringer, alene af den Grund, at de derved kunne faa Ladninger i Havn saa ofte som muligt og saaledes sælge mindre Partier — jeg tæn-